

i Stedet for Tillid til Pengepungen og tager dog fornødent Hensyn til Mindretallet. Desuagtet tror jeg nok, at man kan sige, at der ikke er et eneste Medlem her i dette Ting, som har Haab om, at dette Forslag kan gennemføres — hverken i Øjeblikket eller i den nærmeste Fremtid. Og hvad er Grunden dertil? Ja, Grunden dertil er — saaledes staar det for mig — at Forslaget løser kun den ene Side af Sagen og tager intet Hensyn til det bestaaende. Forslaget gør derfor, uagtet det i og for sig er retfærdigt, dog et Brud paa den historiske Udvikling. Jeg skal tillade mig at udvikle dette lidt nøjere. Den nuværende kommunale Ordning er jo privilegeret baade med Hensyn til Valgene til Sogneraad, Byraad og Amsraad, saaledes som vi alle ville, og som jeg ikke skal opholde mig ved. Men vel at mærke: denne Valgordning er jo knyttet nøje sammen med den bestaaende Beskatningsmaade. I Sognekommunerne svarer Hartkornet næsten hele Landet over forlods gennemsnitlig Halvdelen af Udgifterne, ja maaske midt imellem Halvdelen og to Tredjedele, i alt et Beløb af over 7 Millioner Kr. for bag efter at tage lige Andel med de øvrige Erhverv her i Landet. Til Amskommunerne udreder Hartkornet saa at sige alle Udgifterne til et Beløb af omkring 5½ Millioner Kroner eller paa en Ubedydelighed nær næsten alt, hvad der bliver paalignet efter § 50, mens alle de øvrige Erhverv ere skattefri. Hartkornet udreder saaledes Justitsudgifterne og Politiudgifterne, det udreder delvis Fattigudgifterne, f. Eks. hjemløse trængendes Forsørgelse; dette koster saaledes i det Amt, jeg er fra, 50 Øre pr. Tønde Hartkorn og stiger stadig Aar efter Aar; Hartkornet udreder endvidere alle Medicinaludgifter og alle Vejudgifter, derunder Udgifterne til Landevejsgader i Byerne for ikke at tale om Udgifterne ved Jærnbaneanlæg. I Købstæderne ere Forholdene jo noget bedre. Vel svares der i Købstæderne en Grundskat, som beregnes efter Lov af 11te Februar 1863, men den overvejende Del af Skatterne paalignes dog samtlige Erhverv i Købstaden. Til Gengæld for denne Skatteordning, som saaledes findes, er det, at Valgretten er bleven privilegeret for Jorden, for Hartkornet. Nu kommer Udvalget her til Folketinget og foreslaar den ene Side af Spørgsmaalet løst, nemlig at den almindelige Valgret stærkt udvides — for Resten efter min Mening fuldt ud retfærdigt — medens man lader den anden Side, Skatteforholdene, ligge, aldeles som de ere.

Netop derfor staar det for mig som aldeles utvivlsomt, at det Forslag, som der her foreligger, kan ingen i dette Ting vente at faa gennemført, fordi det mangler Grundlaget for en Gennemførelse, nemlig Retfærdighed. Naar man staar paa det Standpunkt, at man fordrer ens Rettigheder, fører det absolut ogsaa dertil, at man maa staa paa det andet Standpunkt, at man kræver lige Byrder, og det bliver ikke Tilfældet her. Jeg skal ikke udførlig komme ind paa de Konsekvenser, som dette Lovforslags Gennemførelse baade med Hensyn til Valg til Sogneraadene og til Amsraadene vilde have. Enhver, der kender Forholdene eller vil tænke derover, vil med stor Lethed kunne danne sig et Begreb om den Myndighed, der her gives over Hartkornsudgifterne ikke alene i Sognekommunerne, men fremfor alt i Amskommunerne. Jeg tror derfor, at det er berettiget at sige, at hvis dette Lovforslag gennemføres under de nuværende Skatteforhold, vilde det være et Brud paa Udviklingen, og det forekommer mig, at det vilde have været fornuftigt af Folketinget, hvis det virkelig vilde naa til en Udvidelse af den kommunale Valgret, at det saa i det mindste først havde gjort en Prøve derpaa ved de kommunale Valg til Byraadene, hvor Skatteforholdene lægge de færreste Hindringer i Vejen. Det forekommer mig, at det muligvis kunde have tjent som et Grundlag for Forhandling med det andet Ting, medens jeg, naar man ogsaa tager Amsraadene med under de nuværende Beskatningsforhold og sender et saadant Forslag op til Landstinget, betragter det som givet, at det ikke er et Grundlag, hvorpaa man kan opnaa en frugtbar Forhandling med det andet Ting. Det staar for mig saaledes, at for Øjeblikket kunde man under de nuværende Skatteforhold lige saa godt stille et Forslag om den almindelige Valgrets Indførelse ved Landstingsvalgene eller om Landstingets Afskaffelse. Man kunde have akkurat lige saa stor Tro til at faa et saadant Forslag gennemført som at faa det foreliggende gennemført, saa længe vi have de nu bestaaende Skatteforhold. Jeg tror egentlig, at dette ikke lader sig modsige fra nogen Side. Sely om Flertallet i Folketinget kom til at danne Regeringen i en nær Fremtid, nærer jeg endogsaa meget stærk Tvivl om, at en saadan Regering vilde forelægge et Forslag som dette uden samtidig at foreslaa en retfærdigere Skatteordning, og jeg skal i saa Henseende støtte mig paa nogle Beviser, hentede netop fra disse